

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „Dobroslavicah“ se plačuje za navadno trislopnostno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici s tabakarnici v gosposki ulici blizu „Kron“. — v Trstu v tabakarnici della caserma 60“.

Naročnina in dostava se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenec v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Politični položaj v Evropi.

Uže davno pričakovani, neslavni konec konferenčnih obravnavanj v Carigradu doživeli smo vendar prešli teden. Turški veliki svet sklenil je jednoglasno, kakor smo uže v zadnji številki poročali, raje z mečem v roki umreti nego nečastni jarem, kojega jej je diplomacija kovala, pustiti si naložiti in ga nositi. Po tem sklepu bil je vsemu nadaljenemu diplomatiziranju konec storjen in kedor misli, da je še mogoče mirnim ali diplomatičnim potom rešiti orientalno vprašanje, ta se gotovo moti. Na pravem mestu je torej sedaj izpregovoriti nekoliko besed o tem, česar nam je pričakovati do prihodnje pomladi.

Vse naše nemško-avstrijsko časopisje smatra brezuspešnost konferenčnih obravnavanj in odločno odbitje tirjatev po visoki poti ne toliko kot fijaško cele evropske diplomacije, nego li kot občutljivo moralično zausnico, katero je dala Turčija Rusiji. Mi nismo sicer po polnem tega mnenja, čeravno ne tajimo, da mora biti po tem turškem činu Rusija jako žaljena bolj nego katerakoli drugih velevlasti, ker so ravno zaveržene tirjatve prihajale od Rusije; nikakor pa nismo onega mnenja, da bode na vse to Rusija mirna ostala, temveč prepričani smo, da si vzame zadoščeno, kolikor ga jej treba, tam, kjer ga do sedaj nij mogla cela evropska diplomacija dobiti. Čemu bi pa bila Rusija toliko milijonov rubljev potrosila za mobiliziranje tolike vojske ob Prutu in ob vzožji Kavkaza, če bi ne mislila ravno na to, da si z orožjem v roci pridobi, kar tirja in česar se jej noče dati po lepem potu porazumjenja? Čemu bi bilo treba še vedno več kopiciti vojnih trum ob Prutu? Uže je bilo do sedaj, kakor smo pisali, ob rumunjski meji z glavnim taborjem v Kišenevu 274.000 mož nabranih, a sedaj nabrane je zopet za Kišenevom še 120.000 mož reserve. Čemu bi bil na dalje ruski car v najnovejšem času zavkazal, naj se mobilizira 12 regimentov pešcev in 3 regimente konjиков telesne garde? Konečno spominjajmo se še možatih carjevih besed, katerih se je poslužil ob pozdravljenju ruske elite v Moskvi. Tem dejanskim resnicam, menimo, nam nij treba dostavljati nikacega komeatara, jasno dovelj same govore.

Prašanje je le sedaj še, katero stališče zavzamejo napram bodočim vojevitim dogodkom na Balkanu druge evropske vlasti.

Čisto naravno je, da nas v prvi versti zanima, kaj bode Avstrija počenjala, kajti ne glede na to, da

smo mi avstrijski državljani, katerih se cela stvar najbolj tiče, niso tudi nikake druge države razun Rusije interesi v tako ozkej zvezi z orientalnim vprašanjem nego oni Avstrije. Nij nam na misli dolgo govoriti o Avstriji, ker smo baš o njej uže mnogo pisali in mora po tem vsakemu marljivemu čitatelju našega lista naš zunanji in notranji politični položaj dovelj jasen biti. A ob kratkem naj povemo, da Avstrija ne sme drugače postopati, nego v porazumljenju z Rusijo, ali pa mora po polnem neutralna ostati, če jej je drugače nje lastni obstoj na serci. Naši merodajni kolovodje naj pomislijo dobro, predno se odločijo po želji Madjarov, besnih sovražnikov Rusije, za vojno proti Rusiji, kajti potem bi nastale ne le v notranjem velikanske homatije, ampak od zunaj bi nam še le pretila velika nevarnost, na jugu od Italije, na severu od Nemčije. Naj opozorimo samo ob kratkem na nasprotno gibanje Hrvatov in Serbov v Sirmiji, koji prvi se napravljajo demonstrativno poslati Zrinjevo sabljo črnogorskemu knezu Nikoli, dočim hočejo drugi slaviti serbskega znanega obrista Horvatič-a tudi s poklonjenjem jedne sablje. Taka znamenja naj bi se na merodajnem mestu ne prezirala, kajti ona so izraz tihegavrenja, prouzročenegega po madjarskih demonstracijah in njegovih protiruskih insinacijah. In ali mislijo naši merodajni krogi, da bodo avstrijski Italijani roke križem držali, ko hitro bi se izjavila Avstrija proti Rusiji? Italijani v Rimu so se uže dovelj ovadili, po čem da slne cedijo, in če dostavimo temu še, da se je uže tudi ob svojem času pisalo o nekaki alijanci mej Rusijo, Nemčijo in Italijo, potem mora Avstrija po polnem biti na čistem, česa jej je treba bati se od Italije.

Intimno prijateljstvo mej Rusijo in Nemčijo je vsakemu znano in nij nam ne najmanje dvomiti, da bode Nemčija v sili na vsak mogoči način pomagala svoji stari zaveznici Rusiji, tudi z obročanjem vojske. Sicer se pulite baš sedaj nekoliko Francija in Nemčija mej seboj, kar registrujejo nekateri časopisi kot jako pomenljivost, iz katere bi znala nova nemško-francoska vojna izcimiti se, vendar se nij hudega bati po našem mnenju. Godijo se marsikaterokrat malenkostne stvari mej vlastimi, radi kojih nastanejo male prepirke brez vsacega pomena, katere pa časopisje tako hudo tolmači, kakor bi bile vredne, da se za nje zertvuje milijone in milijone goldinarjev in na tisuče državljanov. Misli se tudi lahko, da nima ta nemško-francoski prepir drugega namena, nego opozoriti Francijo, naj se ne vmeša v orientalno vojno, ker jo dru-

gače zgrabi Nemčija. Mi pa mislimo, da se Francozka itak ne bode nič brigala za stvar, koja jej je malo ali nič mar. Če se je leta 1853 in 1854 Francozka udeležila boja za Turčijo proti Rusiji, bilo je to bolj privatno veselje Napoleonovo nego francoskega naroda, a dandanes je francosko ljudstvo samo svoj gospodar in ker res ne vidi vzroka, radi katerega naj bi žertovalo za neozdravljivo, gnjilo Turčijo milijone goldinarjev in tisuče ljudij, gledala bode mirno na razvoj balkanskih homatij.

Angleški kramarji so jedini, kateri utegnejo za Turčijo potezati se in jo če ne uže z vojaci saj materijalno podpirati. Sicer bi po priprosti logiki bilo pričakovati, da bi Anglija prepustila Turčijo njeni zaslužni osodi, ker je baš ona konference ideje sprožila in po izidu jednako moralično zausnico dobila, kakor druge vlasti, ali Angležu nij ničesa drugega mar, kjer gre resnično ali le domnevno za nje materijalne interese, nego nje lastna korist. Kaj je njej mari, če se tudi vsi balkanski kristijani pomore in če se val ruski in turški vojaci pobijejo, da le ona ima kaj koristi. Vendar Anglija ne bode mogla z vsemi svojimi silami prečiti, kar je osoda sklenila nad turškimi carstvom. Če so v krimski vojski Francija, Anglija in Piemont s podporo Avstrije komaj zaprečile razdejanje Turčije, gotovo se Angliji sami ne posreči sedaj toliko bolj gnjilo in onemoglo Turčijo rešiti pogina.

Turčija ima do sedaj, kakor se piše, samo 140.000 mož redne vojske v Bulgariji; a poleg tega pa vse denarnice prazne, če jih Anglija ne napolni, dočim ima pa Rusija zanesljive zaveznice v Rumuniji, Srbiji, Černogori in Gerški, katere bodo gotovo po vsej svojej moči pomagale izbaciti iz Evrope necivilizirano, barbarično Turčijo. Mirno smejo torej polni gotovega upanja balkanski tlačenci pričakovati gotove rešitve turskega jarma po mogočnej Rusiji in naših jugoslovanskih, gerških in rumunjskih sinovih.

Dopisi.

V Gorici, 24. januarja. (Dva večera v gledišču. — Šli so sleparji. — Nemštvo se širi. — Nova načela. — Slaba letina. — Revščina. — Dež, poslanci in ekonomično prašanje. — Nič o lepem vremenu.) Kakor smo uže zadnjic poročali, vrsili ste se 19. in

LISTEK.

Vaclav Josip Mencl (Menzel).

Životopis, sp. Fr. Zakrajski.

(Nadalje.)

Menzel je spisal veliko pesnij v raznih jezicih in lahko se reče, da ni bilo v svetlej ces. hiši važnega momenta, da mu ni posvetil posebne pesmi. Najbolj srečna izmej teh je ona, ki jo je napravil in v knjižici na svitlo dal o prihodu rajnkega cesarja Ferdinanda v Trstu. Jaz bi lahko trdil, da sta naš Iv. Koseski o tej priliki za Ljubljano in Menzel za Trst najsjajniše pesni nepozabljivemu carju posvetila, kar jih je bilo tedaj na svitlo danih. Kakor rečeno, je Menzel zložil mnogo lepih pesnij, katerih pa ne morem tu navajati. Posebne pesniške veljave je: Sr. kk. Majestaet Franz Josef I l. 1855 v krasnih terciadah, in tudi ona, koja je pesnik zložil v zahvalo Bogu, da je bil naš sedanji, obče ljubljani car Franc Josip I. napad srečno dostal:

„Er lebt! Er ist gerettet! Laut erschalle
Der Jubelruf: Franz Josef ist gesund!“
Srečen v vseh pesniških oblikah, tekmoval je z dostoj-

nostjo tudi v tacih formah, v katerih so le nekteri it. klasiki pravi mojstri, kakor Petrarca, Filicaja itd. Ko je Prazko vseučilišče in z njim ves učeni svet petstoletnico obhajal, zložil je M. izvrstno kancono večega obsežka: „Giubileo della fondazione dell' universita di Praga“, katero bi bil sam Filicaja gotovo rad kot svojo podpisal. Kakor se vidi, je M. vsako priliko uporabil, da je svojo slov. domovino tudi na ptujem poslavil s peresom. Iz tega se pa tudi lahko razvida, da je človek, vrhu gorečega domoljuba, tudi kosmopolit, ako ga prešinja prava humanost in če mu plameni v viših nazorih duh krepak. Da ljubiš svojo domovino in jej posvetiš vse svoje duševne, in ko je treba, tudi telesne sile, to je naravno. Zraven pa bi bil pregrešek, oholo prezirati proizvode nam po zvanjih razmerah ptujega uma. Človeštvo nam bodi povsod čestito in drago; to—dobro zapomnimo si—tirja in tja pelje prava civilizacija.

Poglejmo sedaj, predno še kaj povemo, na Menzel-na kot pisatelja pa na takega, ki je svoje učenec zmirom spodbadal k marljivemu čitanju. Kar se za bukve in koristne časnike izda, ni zavržen denar, in čas, ki ga „orabiš za branje, ni izgubljen. Citanje ali je naravnost koristno, kakor obzir obrtnij in kmetijstva, ali je sicer podučno in prijetno, kar se tiče lepoznavskih umotvorov. Na pametno izbiranje in branje teh poslednjih je M. vedno opozoroval in tiščal.

Pri nas menda, če se popolnem ne motim, posebno beletristične prizadeve niso še prav veselega sadu obrodile, in v tem obziru bi se moglo najlože dokazati, da dotični pisatelji in njih umotvori uživajo še pičo malo zaupanja osobito v nižih krogih. Se se pozdeva temu in onemu, da če bere kaj lepoznavskega, že koraka po gladkej velikej cesti proti peklu. Kaka slepota! Taki umotvori pa imajo duh bistriti in požlahtnovati na všečen način; kajti ga ni človeka, ki bi se mogel v potrebnej meri oblažiti po zmislu sedanjih časov brez tacih bukev, sam na svoje oči in ušesa. Tudi bi bilo tako počujanje premudno in nepotrebno. Visoki namen dosežemo po ložem potu, ako uperabimo tudi skušnje in stvorbe drugih ljudij, ki imajo v sebi nebeško iskro, delečih nam čarobno svitlobo. Človeku gre delavnemu biti; ali ni, da bi se moral vedno po živinsko mučiti in ubijati brez viših duševnih užitkov. Tudi narava v svojih neštevilnih prikaznih nas v tem podučuje. Kamor se ozremo, vidimo koristno in prijetno v njej. Tu polje v žitnih valovih z grozdinimi venci, tam hladiven potok; tukaj ti orje voliček, tam ti prepevajo v bližnjem zelenem logu vesele ptice; tu delaven šum po gibčnih mestih, tam slovesna tihota, ki deli tvojemu duhu lek in ravnotežje; tu sadonosniki, tam pisane cvetlice na travnikih itd. In kdo poreče še, da take prijetnosti niso tudi koristne?

nem spanju kaj slabega slutil, ko se čuje — tresk — da se vse hribovje strese. V tem trenutku zginila je majhna planjavica, na kateri so bile omenjene hiše se svojimi prebivalci, pokopano je vse pod poprej nad njimi se vzdigajočim hribom, pokriva jih črna zemlja. Ljudstvo iz okolice bežalo je zbegano v ponočni obleki, ne vedoč, kaj se godi. Se le ko začne daniti se, videli so nepopisljivo nesrečo in grozo, ki se je godila v oni noči. Pokopanih je pod razsutim hribom 9 otrok, dve ženi in en mož. — Precej drugo jutro prišlo je 150 rudarskih delavcev iz Terbovelj, da bi dobili vsaj trupla. Delali so uhod podzemeljsk do onih hiš, in res dobili so tudi kmalo mrtvo truplo enega zmečkanega otroka in zgornje dele trupla ene žene in enega moža. Ko so delali že tri dni, da bi prišli do zasutih prostorij, kar se jim je bilo tudi že skoro posrečilo, začujejo 18 t. m. ob 10 uri zvečer nekaj lom in šum, vsled česar zbežijo iz podzemeljskih votlin. Ali komaj so ušli, že leži drug del hriba na onem mestu, kjer je delalo 150 delavcev. Sreča bila je to, da so vsi zbežali proti zgornji strani Savine, kajti ves nasip padel je na zdoljno stran, čez 130 metrov široko Savino na desni breg Savine. Železnični tir vrglo je čez Savino na drugi breg, Savino zasulo tako, da je zdoljni del ostal po polnem suh. Vsled tega je voda že v nekoliko urah narastla tako, da je na dve uri daleč bila vsa dolina podobna jezeru. V tovarnico olja tekla je voda že pri drugem nadstropju ter je čez 500 centov olja odnesla. Manjša poslopja okoli tovarnice poškodovana so več ali manj, most čez Savino po polnem razdrt. Zdjaj upotreбили so vse sile, da vodi odprejo zopet tok. Prišlo je 300 vojakov pionirjev iz Ptujega in stotine drugih delavcev, katerim se je tudi posrečilo, vodo zopet v nje vodotok spraviti ter s tem rešiti železnično in okrajno cesto, kateri ste že celo od vode spodjedene.

Vse je obupano, ne vé se, ali je že konec nesreče — težko, kajti na istem mestu vzdiguje se špičast strm hrib, kateri ima že čez seženj široko razpoko, vsled katere je mogoče in skoraj gotovo, da pade čez en oral in pol gojzda zopet v dolino. Svet je zelo ilovnat in moker, zatoraj tolika nesreča. Tudi vas Majland preiskavali so inženjerji, in dvomijo, da bi se tudi tam ne zgodila preje ali kasneje kaka nesreča. Ubogi prebivalci, večidel železniški delavci, so po polnem obupani, ker ne vejo kaj stoititi.

Več sto delavcev in vojakov dela na onem mestu, ali delo gre le po časi od rok. Vse izgleda tako, da kdor ne vidi, si tega misliti ne more; popisati se ne dá. — Trupel ne iščejo več, ker bi bilo to delo skoraj zastoj, kajti pri drugem nasipu je vrglo podsuta poslopja skoraj gotovo v Savino, tako da jih je gotovo že voda odnesla. Pri drugem zasipu naj omenim še sledeči, res čudoviti slučaj. Ko so rudarski delavci čuli, da bode nov zasip, bežali so iz podzemeljskih jam, le eden, kateri je pozabil neko orodje v jami, skočil je nekoliko korakov nazaj v jamo po orodje. Ali on ni mogel tužni osodi več uteči, kajti ko pride iz jame ga zasip vjame in vrže iz levega brega Savine čez Savino na desni breg. V tem času bila je tudi Savina zasuta. Ta delavec obležal je v omedlevici v roki držeč svetilnico, katere rabijo rudarji. Proti jutru drugoga dne prišel je toliko k zavesti, da je vedel, kje da leži, kajti nobeden človek ni vedel za-nj, vse je bežalo od tega strahovitega mesta. Mož leži vsled strahu in pretresa bolan, in gotovo tudi še ozdravi. To v kratkem poročam o žalostnem dogodku.

Politični pregled.

V dalmatinskem deželnem zboru veršila se je v prvih sejah verifikacija voljenih poslancev. Kakor navadno predlagala je avtonomistična italijanska stranka pri večih poslancih, da se bi volitev kot nezakonita overgla, a vsi taki in jednaki predlogi gledé volitev zaverženi so bili z ogromno večino.

Naš državni zbor sešel se je zopet, a ministerstvo mu ne more predložiti ne načerta ponovljene pogodbe ne kacega provizorija; čas potekel je brez uspeha. Baš sedaj so naši ministri zopet v Pešti in naš presvitli cesar sam bode bajé posredoval mej obojestranskimi ministri, da se ustvari vsaj nekaj provizorij toliko gledé cele nagodbe, kolikor gledé specijelno bankinega vprašanja. Pričakuje se, da se v toliko udajo madjarski ministri, česar tudi mi ne dvomimo v očigled orientalnem dogodkom. Saj se v tem smislu oglašajo tudi nekateri peštanski listi, posebno „Pester Lloyd“, kateri je uže sit dolzega pogajanja in pogovarjanja, katero vendar ne dovede do nobenega cilja. On naravnost nasvetuje, naj se ustanovi kakoršenkoli provizorij za pet let. Mi pa pridemo vselej zopet na to, kako brezpotrebne so vse te notranje ho-

matije in katere bodo sčasoma še vedno bolj zmedene postajale, če se naše notranje stanje radikalno ne predrugači. Če se za sedaj ustanovi kak provizorij, tirjali bodo po njega preteku Madjari poleg lastne samostalne banke zopet še kaj drugoga, česar se jim ne bode moglo dovoliti. Tako bode postajalo naše notranje politično stanje vedno bolj zmedeno, kar pa bogme nič kaj ne koristi avtoriteti Avstrije.

Madjari delali so prešli teden uže, zopet velik ropot. Še nij povernila se deputacija madjarskih študentov iz Carigrada, uže je nastopila zopet druga močnejša deputacija na pozorišče. Deputacija je doma v Czegludu, kjer je bil voljen v državni zbor madjarski Lajo Košut, znani finančni minister in diktator za časa madjarske uštaje leta 1848 in 1849. Deputacija obstoječa iz nič manj nego 120 czegledskih meščanov namenjena na pot v Italijo Košutu kadit in ga domov vabit, kajti Rusi so zopet pred durmi, šla je skoz Pešto, kjer je bila z velikim šundrom sprejeta. Pri banketu, katerega se je dalo na čast deputaciji in pri katerem je bilo deležiteljev nad 300 mož, napivalo se je menda le pro forma našemu cesarju, kar se je le s hladnimi „eljen“ odobravalo, tembolj navdušeno priznavanje in odobravanje izvabile so pa sinovom madjarskih pust napitnice, koje so se napravile proganemu diktatorju Lajo Košutu. Vidi se, da vzkripuje Madjarom vedno bolj njihov kri, katero bo treba malo ohladiti in v to bo potreba zopet Rusov.

Štambulska konferencija je torej pri kraji in nje deležitelji smejo zopet poverniti se v svoje razne domačije. Skakošnim pompom je potoval angleški lord Salisbury čez Francosko, Nemško, Avstrijsko in Italijo v Štambul. Kedo izmed Angležev si je mislil tačas, da bode moral njihov Salisbury tako neslavno zapustiti Carigrad. Pozabljen je uže sedaj Salisbury, pozabljena je cela konferencija, kakor bi je nikedar ne bilo. Vsa popuščanja in olajšanja tirjatev od strani Rusije niso nič pomagala, Turčija sklicevala se je vedno na svojo proglašeno ustavo, ta je nje noveji koran. Če bo pa pripoznala Rusija ta novi koran, to je zopet drugo prašanje, katero nam reši bližnja prihodnost. Pomenljive so besede, katere je govoril turškim merodajnikom ruski poslanik Ignatijev pred svojim odhodom. Izrazil je pričakovanje, da ne počne Turčija nič žalega prcti Srbiji in Černegori. Ali je mislil s tem Ignatijev, da bode imela odslej opraviti Turčija sè samo Rusijo? Verjetno vendar ni najmanj, da bi Rusija molčala k turškemu postopanju v konferenci.

Huda časnikarska polemika verši se ravnokar mej Nemčijo in Francosko. Ponosna Francija gotovo ne more pozabiti, da je Nemčija odbila vdeleženje svetovne pariške razstave, katera ima biti leta 1878. Temu ne treba drugega, nego kakega malega povoda, in hitro nastane kavsanje mej tema dvema starima sovražnikoma. Vendar sedanji povod bode smatral več nego jeden kot jako pomenljiv in znabiti osodepolen. Francija namreč toži čez to, da Nemčija oborožuje in preskerblja čez vse mere elsaske terdnjave se živežem, tako da lahko prestanejo tudi dveletno obleganje. Mi v tem ne vidimo nič hudega in nismo menenja Francozov, da hoče Nemčija s Francijo boj začeti, predno se Francija po polnem okupaciji tolačimo si stvar čisto priprosto tako-le: Nemčija je gotovo intimna zaveznica Rusije, Rusija začne gotovo boj proti Turčiji in če bi v tem boju Avstrija s Turčijo potegnila, treba bode, da pomaga Nemčija Rusiji. Ta slučaj bi lahko Francija upotrebila in Nemčijo zgrabila, radi tega je le previdno in nič nevarnega za Francijo, če se uže za naprej obvaruje Nemčija proti vsakršnim eventualitetam, katere znajo nastati vsled rusko-turške vojne. Ali se ne sliši tudi res, da misli Avstrija na svojo roko postopati, če bi se vnel rusko-turški boj; ali ne bo hotela Avstrija ne le Bosno in Hercegovino ampak tudi Srbijo namesto Turčije posesti? Torej le kot nemško previdnost smatramo vse to, kar počenja Nem-

čija v Elzasu in nad tem naj se nikdo ne spodtaka. Sicer mogoče je, kakor pišejo nekateri nemški listi, da so vse te francoške provokacije same intrige vladoželjnih Orleanistov.

Razne vesti.

Cesar je potrdil postavbo za razdelitev občinskih zemljišč v Štanjelu in Kobdilju, sklenjeno v zadnji sesiji dež. zbora, in zavrgel obe postavi za razdelitev obč. zemljišč v Cirknem in Zakrižu.

Ponočna obiskovanja in tatvina. V nedeljo zvečer ob 9 uri prišla sta 2 moža trkat na hišna vrata nekega D. v semeniški ulici. Dekla prišedša na okno, popraša, kaj želijo. Ona dva pa odgovorita, da ju je poslal gospod D. po ključ od hišnih vrat. A g. D. je bil doma in se pokaže na oknu; ko ona dva zapazita, da sta slabo računila, se začneta izgovarjati, da iščeta nekega profesorja in hitro odneseta pete. — V soboto zvečer pa so predrli nekateri tatovi v klet g. M. v Rabatišču in so mu odnesli salama, peršuta in slanina v vrednosti kakih 250 gld. No lepo so začeli!

Goriziano je bil v sredo uže drugičkrat konfisciran zaradi uvodnega članka.

Dunajski židovski listi so prinašali zadnji čas strašne članke v zatiranju židov na Rumunskem; a kako blamažo so dozeveli ti časniki, ko se zdaj vsaki dan čitajo v raznih časnikih zanimivi protesti rumunskih židov, ki vse one izjave eklatantno stavijo v laž. Po tem pa naj se človek zanaša na take liste, ki za „krajcerje“ pišejo vsako še tako perfidno laž.

Akademija znanosti v Petrogradu je enoglasno imenovala prof. Ascoli iz Milana za svojega uda. Ascoli je rojen v Gorici in dober znanec z ruskim profesorjem Boudoin de Courtenay-om, kateri je menda še vedno z njim v dopisovanji. Ascoli se je začel posebno v zadnjem času močno početi se slavistiko, v katerem delu mu gre menda dosti na roko Slovencem dobro znani prof. Boudoin. Prav je, da so tudi Italijani temeljito podučo o slovenski literaturi in sploh o Slovanih, da padejo tudi tam stari predsodki.

Za sodnika v Cirkno pride g. Pavel Unterkircher, dosedaj adjunkt v Korminu. Rodoma Tirolec, naučil se je nekda še precej slovenščine.

Cestni odbor goriškega okraja je sklenil, da imajo tekoče leto plačati za izdrževanje cest srenje na skladovnih cestah po 200/0, tem cestam bližnje srenje po 100/0 in vse bolj oddaljene srenje po 50/0 doklade na direktne davke.

Železna cesta pri Zidanem mostu je uže tako daleč popravljena, da je pretgajni promet z denašnjim dnevom sopen popolnoma vréden.

Novice so bile uže dvakrat zaporedoma konfiscirane. V Ljubljani je še slabši zrak za časnike, posebno slovenske, kakor pa pri nas.

Poskušen umor in rop na Dunaji. Mlad mož 28 do 30 let star stopil je v notranjem mestu v neko menjevalnico, da bi nakupil nekoliko lozov a ne v resnici, ampak z namenom menjevalca umoriti in ga okraati, kajti ko se menjevalec nič hudega sluteč oberne, zgrabi ga mladi mož, da bi mu vrat z ostrim nožem odrezal. A nakana mu je popolnem izpodlelela, kajti menjevalec zagrabi hudobneža in se brani napadajočega, dokler nij prišlo mnoge pomoči na vik in krik od zunaj. Hudodelec izpusti v tem svojo namenjeno žertvo in prereže si samemu sebi vrat z ostrim britvijo ter izdihne kmalo potem svojo kosmato dušo. Vse to godilo se je ob belem dnevu ob 10. uri zjutra.

Solkanska čitalnica napravi v nedeljo 4. februarja v g. Rupnikovi dvorani v Solkanu narodno zabavo z narodnim plesom. Nataučnejši program naznanil se v prih. številki.

Duhovske spremembe. Fabiani je bil investiran na faro Slovenc. Č. g. Fr. Leban, kaplan v Komnu, je postal vikar v Ravnici. V. č. g. Jožef Podreka, fajmošter v Breginji, je imenovan za fajmoštra v Ajello-u in je bil 19. t. m. investiran. — Umril je 14. t. m. Andrej Mihel, vikar v pokoju, v Rihenbergu.

Popravek. Oni g. P., o katerem smo zadnjič poročali, nij v zaporu, ampak prepričali smo se, da uživa osobno svobodo.

Nekateri udje kmetijskega društva goriškega poslali so nazaj let. prvo številko Kmetovalca. — Najbrže niso ti gospodje čitali poziva na čelu lista, kder je izrečno pisano, da udje omenjenega društva dobivajo list zastoj. — Taki gospodje naj prihodnjič obdržijo list, ki ga bodo zmerom prejemali, dokler se ne zbrisejo iz društva. — Opravišstvo Kmetovalca,

Vabilo. Društvo Edinost v Ajdovski napravi veselico s plesom dne 3. februarja 1877 v svoji dvorani. — Začetek ob 7½ uri zvečer. Vstopnina 50 kr. K tej veselici vjudno vabi društveni odbor.

Vabilo k plesnemu venčku. aterega napravi Rojanska Čitalnica dne 27. januarja 1877. Vstopnina je za ude in neude 1 gl. a.v. Začetek ob 9 uri zvečer.

Kviška čitalnica napravi tri plese v pustnem času in sicer dne 28. t. m., 4. in 13. februarja. — Vstopnina 1 gl.

Stipendij za tehnikarje v znesku f. 210.— in f. 31.50 potnih stroškov je razpisan za dijake iz Goriskega in Istre, ki hočejo obiskovati tehniko na Dunaji, v Gradcu, Pragi ali Brnu. — Dobi ga lahko dijak, ki je dovršil maturo z dobrim uspehom in se zaveže, da bo služboval po dovršenih študijah v domači deželi. Molbenice naj se pošiljajo namestništvu v Trst. —

Hrvatje protestirajo proti madjarskemu turkoljubju; najveljavnejši hrvatski listi javijo, da Hrvatje ne bodo marširali za Turke proti Rusu; Madjari naj le delajo zvezo s Turkom, avstrijski Slovani so zvesti bili in bodo cesarski hiši, a svojih bratov ne bodo pomagali zatirati na željo Košutovo, ki je leta 1848 potegnil svoj meč proti Avstriji in dinastiji.

Zagrebski mestjanje so v očigled demonstraciji ogerskih študentov se sabljo poklonjeno Abdul-Kerimpashi sklenili, da ponesejo v mnogoštevilni deputaciji Zrinyjevo sabljo, ki je bila Turkom mnogokrat grozovitna, knezu črnogorskemu kot dar in pripoznanje junaštva, katero je dokazal v slavni borbi proti Turkom. — Kje so Zrinyjevi in Evgena savojskega pa Loudona časi, ko je Avstrija slavno borila se proti polumescu. Ali ima Avstrija denes drugačne interese, kakor tistikrat? Dobro Hrvatje! Deputacija Hrvatov bo v Trstu našla ves drugačen sprejem, nego ona ogerska, in ves civiliziran svet bo pray dal Hrvatom, da Madjarom pokažejo, katera sablja je rešila Avstrijo in kateri vojvoda zasluži odlike vse omikane Evrope. — Tudi v Dalmaciji se nekda pripravljajo velike demonstracije proti Madjarom in ogrski Srbi ponesejo obristu Hervatoviču častno sabljo. — Torej za eno sabljo krivega proroka 100 sabelj slovanskih pa junaških sabelj! —

† **Dr. Jakob Abramič**, c. k. vojaški nadzdravnik umrl je dne 19. t. m. po dolgej, hudej bolezni v 33. letu starosti v tukajšnji vojaški bolnišnici. Pogreb, kojega se je mnogo njegovih znancev udeležilo, bil je v nedeljo in truplo odpeljalo se je iz Gorice v njegov rojstni kraj Solkan po njegovej lastnej želji.

Vojvoda Galliera, ki je mestu Genovi, kakor smo ob svojem času poročali, daroval 20 milijonov frankov—zapustil je velikansko premoženje. Podedoval je po njem, kakor smo tudi nže poročali, grof Chambord, kateri se sedaj v Gorici nahaja, 20 milijonov frankov. Njegov sin, kateri je študiral medicino v Parizu in kjer tudi še sedaj biva, noče prevzeti premoženja svojega ranjega očeta. Govorica pravi, da je mladi dr. Galliera socialista ali celo komunist; vendar pa se piše o tem socialistu, da prepustivši vse premoženje svojega očeta svoji materi je sklenil pogodbo z njo, da mu izplača koj malenkost, tako se govori, osmih milijonov frankov ter da mu vsako leto iz dohodkov nasteje 200.000 frankov in ko bi se oženil, bi mu morala mati izplačati še štiri milijone frankov. Če se smatrajo take velikanske svote kot malenkosti, potem mora zarés velikansko biti premoženje, koje je zapustil vojvoda Galliera goneveški.

Rabelj proti rablju. Ko je bil znani morilec Francesconi obešen, se je začel prepir mej dunajskim pa praškim rabljem. Zadnji je „v interesu občinstva“ razglasil pisanje, v katerem pravi, da on vsakega človeka v 10 sekundah iz tega sveta spravi, dunajski rabelj pa praškega toži zaradi razzaljenja časti. To bo jako težka razsodba posebno če pride do dokazov. Take pravde pa sploh niso primerne človeškemu društvu in razvidljivo je prav iz tega, da je služba rabeljna nekam oddaljena od člov. društva.

Telegrami po 30 kr. za 10 besed, ki so bili dozdaj samo provizorično uvedeni, uvedli so se zdaj stanovito. Za vsako besedo črez 10 plačati se mora 2 kr.

Obsojeni. Razbojniki, ki so pred nekaterimi meseci pri sv. Vincentu v Istri napali poštni voz, oropali in zaklali poštnega kondukterja, bili so obsojeni v Rovinji, v temni ječi ostati vse svoje žive dni.

H. Penn. Goričanom dobro znani bivši urednik „Görzer Zeitung“ je 17. t. m. govoril na Dunaji v nemškem društvu prijateljev literatur pred jako zbranim občinstvom o naslavnejšem našem pesniku Francetu Preširnu in njega razmerah in vplivanju na Anastazija Gruna (grofa Ant. Auersperga). Znano je, da je g. Penn uže mnogo Preširnovih najlepših poetičnih del prevodil na nemško in da se še zmerom s tem bavi, kako bi Nemce seznanil posebno se slovensko literaturo; tudi zadnji njegov govor imel je ta namen,

za kar gre g. Pennu vsa hvala in velika zasluga za njegovo domovino (Kranjsko).

Za M. Vilharjev spomenik so dalje darovali naslednji č. gg., gospe in gospodične: Iz St. Vida nad Ljubljano: Ant. Potočnik 1 gl., Kozma Pavlič 1 gl., Anton Belec 1 gl., Marija F. 1 gl., Micika M. 1 gl., Lucinka K. 1 gl. dva gospoda 1 gl., Janez Fatur v Zagorji 50 kr., Fr. Avcin v Trnju 1 gl., Jože Kaluža v Košani 50 kr., Matija Kaluža na Beču 20 kr., Ivan Hansa v Trstu 1 gl., Franjo Krašovic v Hrušici 1 gl., Janez Cek v Hr. 20 kr., Stefan Miklavec v Hr. 20 kr., neimenovan v Sezoečah 1 gl., And. Lavrenčič v Postojni 5 gl., vesela družba v Postojni 1 gl. 80 kr., Matej Frelj, župnik v Velik. Laščah 1 gl., Adolf Obreza v Cerknici 5 g., Franjo Šumi v Buda-Pešti (sed. v Ljubljani) 1 gl. — V Kostanjevici na Dolenjskem: Franjo Škofic 1 gl., And. Golli 1 gl., Ivan Kalin 1 gl., Pere Vavpetič 1 gl., Peter Jeraj 1 gl., Fr. Avgustin 1 gl., Gustav Omahen 1 gl. — V Šent-Jarnej: Ivan Sajé, učitelj, 1 gl., Karel Rudež, graščak in dež. posl. 2 gl., Ivan Tavčar 50 kr., V. Burnik 50 kr., Karel Jančigar, kaplan, 1 gl., Josip Pckovec, kaplan, 2 g., Fr. Zagorec 1 gl., Emilija Koroščeva 50 kr., Pepica Androjeva 50 kr., Pepica Zagorčeva 50 kr., Alojzij Majzelj 20 kr., Anton Majzelj 30 kr. V Ljubljani: Jože Oblak 1 gl., Peter Černe 20 kr., Jarnej Črne 40 kr., V. Č. 10 kr., F. Fajdiga 20 kr., And. Velikanje 20 kr., L. G. 20 kr., Ivan Potočnik 50 kr., Srečko Noll 20 kr. Vesela družina pri Urbančku na Jezici 2 gl., vesela družina v St. Petru na Pivki 3 gl. 30 kr. V Zagorji: Franja Kavčičeva 30 kr., Ivanka Bilčeva 30 kr., Urška Šabčeva 50 kr., Ivan Bilec 1 gl., Bogomil Fatur 50 kr., Pavel Šušteršič 20 kr., Marijanca Šabčeva na Kalcu 50 kr., Fr. Binder na Javorniku 1 gl., Amalija Podbojeva v Kostanjevici na D. 2 gl., dr. Julij Gspan, notar v Kostanjevici na D. 5 gl., Janez Primec na Bukovici 30 s. Prenos: 48 gl. 90 kr., tedaj vkup: 110 gl. 43 kr. Vsem tem darovateljem izreka se s tem gorka zahvala, a tudi želja izraža, naj bi tem darovalcem, osobito onim iz Dolenjskega še mnogo posnemovalcev sledilo, da se tem preje ukrene in določi o pričetem podzetju.

Zagorje na Notranjskem dne 18. januarja 1877.
Za odbor: Hr. Legat.

Listnica upravnistva

G. J. Miklavčič, Volče. — S poslanimi gl. 4. 70 poravnano do konec 1876. — Sl. Čitalnica, Starigr. Prejeli gl. 5. 60; nam gre še gl. 5. 60 do konec 1876. Več z listnico. — Č. g. Hebat Šembiškagora. Od poslanih gl. 4. 50 na vse leto 1876 gl. 2. 30 in na 1877 gl. 2. :0. — G. Prelec na Barki. S poslanimi gl. 3. 40 poravnano do konec 1876. G. Al. Štrekelj, Selo pri Ljubljani. Prejeli gl. 2 — in vpisali za leto 1876, na katero nam gre še 20 soldov. — Č. g. And. Kravanja Biljana. Prejeli gl. 2. 30 za drugi semester 1876. — G. Volkov v Črnigori. Prejeli 5 gl. 2. 30 za 1876. 2. 70 za 1877. V oni zadevi storili smo, ikar mogoče, pa ne vemo če bo kaj koristilo. — Od ondot. naročnikov zaostala J. B. in S. B. s polcletno nar. G. K. v Podgori. Plačanih gl. 2. 30 smo vpisali na leto 1876, ker ste bili plačali samo za I. semester. Radivoj Pirc v Zadlogu. Prejeli gl. 2. 30 za II. semester 1876 in ne za I. sem. 1877, kakor pišete. Sl. Čitalnica, v Rojanu. Prejeli gl. 8. 90 in vpisali tako le: gl. 2. 30 II. sem. 1875 za Sočo, 2 gl. Kmetovalcu celo leto 1875 in gl. 4. 60 Soča celo leto 1876, skupaj gl. 8. 90. — Ne ostare torej nič za 1877; upravnistvu Kmet. poslali celoletno naročnino za 1876; — torej nij pomote, česar se lahko prepričate v poprejšnjih računih. —

** Dopisnike, katerih želji nismo mogli za danes ustreči, prosimo potrpljenja do prih. številke.

Razpis učiteljskih služeb.

Šolski okraj koperski razpiše se slov. učnim jezikom službo II. verste v Pasjej vasi (Decani), III. verste pa v Ospu, Borštu, Riemnji, Klanci, Lonki (Lonche) in v Montu (Monte). 23. točka postave od 3. novembra 1874 določi v šolski občini II. verste 500 gl., v šol. obč. III. verste pa 400 gl. letne plače, tu in tam pravico do postavnih doklad §§. 27 in 28 —in stanovanja ali določene letne odškodnine § 29.

Ako so prosilci že v službi, naj dološljejo prošnje z dokumenti učiteljske sposobnosti in do tedanjega učiteljevanja po predpostavljanih šolskih oblastnijah naj dalje štiri tedne po prvem objavi, naravnost sem pa naj dološljejo oni, ki niso še učiteljevali.

Učitelji, ki ne skažo spričala učiteljske sposobnosti po postavi od 14. maja 1869, dobé 100 gl. manj.

C. k. okrajni šolski svet
Koper (Capodistria) 19. januarja 1877.

V najem

se daje lepa hiša ležeča v sredi mesta na Dolenjskem z dobro tergovino mešanega blaga (Spezereihandlung) z vinogradi in poljem, vse blizo železnice.

Pisma naj se blagovolijo adresirati do 1. februarja t. l. na g. R. N. 102 Triest ali pa na naše upravnistvo, katero natančne pogoje tekoj naznani.

Razpis učiteljske službe.

Po sklepu ces. kr. pomnoženega okrajnega šolskega svetovalstva v Tolminu se razpiše s tem služba učiteljice na ljudski šoli v Kobaridu z letno plačo 400 gold. in poviševanjem po namenu deželne postave od 10. marca 1870 št. 18 in potem s postavno letno odškodnino za stanovanje.

Prošnje s potrebnimi dokazi sosebno s pričali o pripravnosti za učiteljstvo naj se najdalje do 10. februarja t. l. pri krajnem šolskem svetovalstvu v Kobaridu vložijo.

Prošnje onih učiteljic, ki so že v službi, se imajo predložiti po poti predpostavljene okrajne šolske oblastnije.

C. k. okrajno šolsko svetovalstvo
v Tolminu 5. jan. 1877.

Poziv!

Ker se že pogajam s tiskarno o tiskanju II. snopiča SLOV. NAR. PESNI, prosim vse gg. prejemnike I. zvezka, naj mi blagovolé poslati kar najpreje zaostalo naročnino. Komur pa ne ugaja knjižica, verne naj mi jo na moj trošek. Pričakoval sem bolj resne podpore temu, po mojem menenju, koristnemu podzetju.

Kanal (Primorsko) 25. jan. 1877.

JOSIP KOCIJANČIČ.

Živinozdravnik

JOŽEF KOMEL, ki je v enaki lastnosti služil skoz 15 let pri vojakih, se je ustanovil v Gorici in se priporoča sl. občinstvu posebno pa slovenskim gospodarjem.

Stanuje v glediščni ulici št. 75, v Petrogalovi hiši (stara Bierhalle).